

8. 11. 2017

ID: 106627

Bezdůvodné obohacení

Nemůže být plněním za jiného ve smyslu § 454 obč. zák. takové plnění, jež bylo poskytnuto na základě pravomocného rozhodnutí soudu, což platí tím spíše tam, kde nebylo takové rozhodnutí následně zrušeno.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 3540/2015, ze dne 9.8.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Ing. J.S. MBA, se sídlem v P., insolvenčního správce úpadce SCHWACH, spol. s r. o., se sídlem v P., zastoupeného JUDr. J.K., advokátem se sídlem v P., proti žalovanému M. K., podnikateli se sídlem v P., zastoupenému Mgr. S.Š., advokátkou se sídlem v P., o zaplacení částky 54 606 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 30 C 61/2012, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 3. 2014, č. j. 53 Co 516/2013-76, ve znění opravných usnesení ze dne 23. 3. 2015, č. j. 53 Co 516/2013-94, a ze dne 1. 6. 2015, č. j. 53 Co 516/2013-99, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

V souzené věci se žalobce žalobou podanou dne 12. 3. 2012 domáhal po žalovaném zaplacení částky 54 606 Kč s úrokem z prodlení s odůvodněním, že v této výši získal žalovaný na úkor společnosti SCHWACH, spol. s r. o. (dále též jen „úpadce“) bezdůvodné obohacení tak, že v období od 26. 11. 2005 do 14. 11. 2006 jako podnájemce v objektu ve vlastnictví úpadce odebral a spotřeboval plyn, za který nezaplatil, a povinnost zaplatit odběr dodavateli za něj na základě pravomocného rozsudku splnil úpadce.

Žalovaný v rámci své procesní obrany tvrdil, že měl s týmž dodavatelem uzavřenu smlouvu a odběr hradil. Kromě toho namítl promlčení.

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 25. 9. 2013, č. j. 30 C 61/2012-60 (v pořadí již druhým), žalobu zamítl a uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 18 000 Kč.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že úpadce jako vlastník domu na adrese P. pronajal nájemní smlouvou ze dne 26. 9. 2000 nebytové prostory v tomto domě nájemci G. B. a ten objekt smlouvou o podnájmu ze dne 21. 12. 2004 podnájal za účelem provozování restaurace na dobu od 1. 1. 2005 do 31. 10. 2006 žalovanému. Podle článku IX bodu 9.7 podnájemní smlouvy bylo povinností žalovaného hradit cenu služeb souvisejících s podnájemním vztahem, mimo jiné i za dodávky plynu, jež měly být zabezpečeny samostatnými smlouvami uzavřenými mezi ním a dodavatelem, žalovaný však po celou dobu podnájemního vztahu neměl odběr plynu přihlášen na svoji osobu. Nájemce podnájemní smlouvu vypověděl a podnájemní vztah skončil ke dni 30. 9. 2006, avšak žalovaný objekt nevyklidil a nebytové prostory užíval až do 14. 11. 2006. Úpadce dne 8. 11. 2006 uzavřel smlouvu o sdružených službách dodávky a odběru zemního plynu se společností Pražská plynárenská, a. s., s počátkem odběru plynu dne 26. 11. 2006. Tato společnost (dále jen „dodavatel“) úpadci vyúčtovala odběr plynu za období od 26. 11. 2005 do 14. 11. 2006 fakturou č. 2206006928 ze dne 18. 1. 2007 vystavenou na částku 54 606 Kč. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 29. 5. 2008, č. j. 27 C 88/2008-22, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, č. j. 51 Co 558/2008-51, bylo úpadci uloženo zaplatit dodavateli částku 54 606 Kč a náklady řízení ve výši 49 630 Kč a úpadce tyto částky dodavateli uhradil. Na jeho majetek byl prohlášen konkurs a jeho

insolvenčním správcem byl ustaven žalobce.

Soud prvního stupně dovodil, že plnění úpadce vycházelo z jeho vlastního smluvního vztahu s dodavatelem, neplnil tedy za jiného, nýbrž za sebe. Pokud by ale žalovaný odebíral plyn na úkor úpadce, byl by povinen toto obohacení podle § 451 zákona č. [40/1964](#) Sb. občanský zákoník, zrušeného k 1. 1. 2014 (dále jen „obč. zák.“), úpadci vydat. Vzhledem k tomu však, že všechny zúčastněné osoby byly podnikateli a případný vztah z bezdůvodného obohacení souvisel s jejich podnikáním, soud prvního stupně uzavřel, že uplatněný nárok je promlčen, neboť čtyřletá objektivní promlčecí doba podle § 397 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, zrušeného ke dni 1. 1. 2014 (dále též jen „obch. zák.“), běžící vzhledem k § 391 obch. zák. od 14. 11. 2006, kdy odběr žalovaného skončil, uplynula před podáním žaloby.

Městský soud v Praze k odvolání žalobce v záhlaví označeným rozhodnutím rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a uložil žalobci nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení.

Odvolací soud doplnil skutkový stav věci o zjištění, že rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 27 C 88/2008-22 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 51 Co 558/2008-51 byla úpadci uložena povinnost zaplatit dodavateli za odběr plynu v období od 26. 11. 2005 do 13. 11. 2006, když od 14. 11. 2006 se odběratelem stal M. K., přičemž jmenované soudy uzavřely, že do 7. 11. 2006 nebyl odběr mezi úpadcem a dodavatelem kryt smluvním vztahem a úpadce se na úkor dodavatele bezdůvodně obohacoval, od 8. 11. do 13. 11. 2006 pak neplnil z titulu smlouvy o dodávce plynu.

Odvolací soud zdůraznil, že do 7. 11. 2006 nebyly dodávky plynu „ošetřeny“ kupní smlouvou a odběratel plynu se tak v tomto období na úkor dodavatele bezdůvodně obohacoval. Dovodil, že uvedenými rozhodnutími bylo najisto postaveno, že subjektem, který se na úkor dodavatele v době bezesmluvních dodávek bezdůvodně obohatil, byl úpadce. Vyslovil názor, že ten, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí ukládající mu platební povinnost, je vzhledem k § 159a odst. 1 občanského soudního řádu tímto výrokem vázán a nemůže proto v jiném řízení uplatňovat nárok na zaplacení takové částky s tvrzením, že takovou platební povinnost neměl. Bylo-li tedy pravomocně rozhodnuto o tom, že ve sporném období se na úkor dodavatele bezesmluvním odběrem obohatil úpadce, nelze dojít k závěru, že ve stejném období a ze stejného důvodu se na jeho úkor obohatil i žalovaný. Pokud pak žalobce váže vznik bezdůvodného obohacení z tvrzeného důvodu na skutečnost, že odběr dodavateli zaplatil, nemohou jeho argumenty obstát, neboť ve smyslu § 454 obč. zák. neplnil za jiného, co měl plnit sám, nýbrž plnil svou platební povinnost uloženou mu pravomocným rozhodnutím. Odvolací soud zdůraznil, že § 454 obč. zák. dopadá na případy, kdy ten, kdo plnil jinému, takovou povinnost neměl a plnil místo toho, kdo povinen plnit byl. Proto odvolací soud uzavřel, že ohledně požadavku na zaplacení dodávky plynu za období od 26. 11. 2005 do 7. 11. 2006 není žalobce aktivně legitimován, neboť povinnost k tomuto plnění stíhala právě jeho.

Stran období od 8. 11. 2006 do 14. 11. 2006 pokryté smluvním vztahem mezi úpadcem a dodavatelem se odvolací soud ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o důvodnosti námitky promlčení. Zdůraznil, že úpadce podle výsledků dokazování věděl, že je plyn v odběrném místě odebírán podnájemcem, a nejpozději dnem následujícím po ukončení tohoto odběru mohl obohacení získané odběrem požadovat. Snahu žalobce vázat počátek běhu promlčecí doby k datu zaplacení odebraného plynu odmítl na základě argumentu, že nárok z bezdůvodného obohacení nevzniká snížením majetkového stavu subjektu, na jehož úkor se jiný subjekt obohatil, ale právě neoprávněným získáním majetkových hodnot na straně obohaceného, a žalovanému se majetkové hodnoty dostalo naposledy dne 14. 11. 2006.

Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním, podle obsahu dovolací argumentace toliko v

rozsahu výroku o věci samé, shledávaje je přípustným „pro řešení otázky hmotného a procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a dále otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, popř. má být posouzena jinak“.

Dovolatel předkládá otázku, „co je skutkovým základem institutu bezdůvodného obohacení“, k čemuž se „vybízí“ otázky, „zda se mohl obohatit žalobce, který uhradil za dodávky na základě soudního rozhodnutí vydaného v jeho nepřítomnosti a uzavřené kupní smlouvy a které nečerpal, nebo zda se obohatil žalovaný, který dodávky plynu čerpal a dosud nikomu za ně ničeho neuhradil“, a „zda bezdůvodné obohacení zakládá soudní rozhodnutí o povinnosti zaplatit za dodávky plynu nebo až okamžik, kdy žalobce skutečně uhradil dodávky plynu za žalovaného“.

Dovolatel prosazuje názor, podle něhož skutečnost, že bylo pravomocně rozhodnuto o právním vztahu, ještě neznamená, že tento právní vztah odpovídal skutečnému vztahu a že na straně žalovaného nedošlo k bezdůvodnému obohacení. Poukazuje na to, že soud jednal v nepřítomnosti úpadce a vycházel pouze z „neúplných důkazů jedné strany“, jeho rozhodnutí proto mohlo založit vztah, který neodpovídal skutečnosti. Argumentuje, že závazný byl pouze výrok rozhodnutí, a to jen pro účastníky řízení, a ve výroku nebyla řešena otázka, zda úpadce měl zaplatit z titulu bezdůvodného obohacení, což dovozuje z toho, že byla podána žaloba na zaplacení z titulu z titulu uzavřené kupní smlouvy na dodávky plynu; odvolací soud tak nesprávně vycházel „z některých právních názorů uvedených v odůvodnění rozhodnutí“. Dovolatel vytýká odvolacímu soudu chybný výklad § 195a občanského soudního řádu (nepochybně má na mysli § 159a odst. 1), neboť pravomocné rozhodnutí není překážkou, aby se soud zabýval skutkovou podstatou bezdůvodného obohacení založeného mezi žalovaným a úpadcem. Odvolací soud dle jeho mínění „nesprávně interpretoval skutečnost, že pakliže došlo k bezdůvodnému obohacení na straně žalobce, nemohlo dojít z téhož důvodu a v tomtéž období k bezdůvodnému obohacení na straně žalovaného, aniž si sám zhodnotil právní otázku, zda tedy skutečně došlo k bezdůvodnému obohacení na straně žalobce, když sám žalovaný uváděl, že dodávky plynu skutečně odebíral“. Dovolatel je přesvědčen, že úpadci vznikl nárok na vydání bezdůvodného obohacení tím, že plnil za žalovaného.

Dovolatel má za to, že otázku promlčení odvolací soud řešil v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 25 Cdo 1295/2008 (které je, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu zde citovaná, dostupný na <http://www.nsoud.cz>). Podle jeho názoru je rozhodnou skutečností z hlediska naplnění skutkové podstaty bezdůvodného obohacení upravené v § 454 obč. zák. poskytnutí plnění namísto subjektu, který měl za odběr plynu platit, neboť až tím se žalovaný obohatil.

Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil jak napadený rozsudek odvolacího soudu, tak i rozsudek soudu prvního stupně, a věc vrátil (míněno zřejmě soudu prvního stupně) k dalšímu řízení.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Se zřetelem k době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 7. článku II, části první, přechodných ustanovení zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a s bodem 2. článku II, části první, přechodných ustanovení zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony - občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (dále též jen „o. s. ř.“).

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení) při splnění podmínek povinného zastoupení (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), se dovolací

soud nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání, neboť dovoláním lze napadnout pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí ve smyslu § 237 o. s. ř. závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je odvolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být odvolacím soudem posouzena jinak.

Avizovanou otázku, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, dovolatel nepředložil, a argument, že právní otázka má být posouzena jinak, neodpovídá žádnému z předpokladů přípustnosti dovolání stanovených v § 237 o. s. ř. Z obsahu dovolání nikterak nevyplývá, že by se dovolatel v intencích § 237 o. s. ř. domáhal, aby Nejvyšší soud řešil jinak otázku vyřešenou v jeho dosavadní rozhodovací praxi (aby se v souzené věci od své ustálené praxe odklonil).

Při řešení otázky promlčení uplatněného práva na vydání bezdůvodného obohacení, jež mělo žalovanému vzniknout tím, že úpadce zaplatil za plyn odebraný v době od 8. 11. 2006 do 14. 11. 2006, ačkoliv plyn odebral a spotřeboval žalovaný (poznamenává se, že z rozhodnutí soudů nižších stupňů ani z žaloby není patrné, o jakou konkrétní část z žalované částky se mělo jednat), se odvolací soud od závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1295/2008 neodklonil. Závěry tam přijaté, podle nichž pojem „událost, z níž škoda vznikla“ zahrnuje nejen porušení právní povinnosti nebo zákonem zvlášť kvalifikovanou událost zakládající odpovědnostní vztah, ale i vznik škody samotné, se v souzené věci neuplatní, a to ani obdobně. Jestliže měl úpadce pro toto období již s dodavatelem uzavřenu smlouvu o odběru plynu, pak nemůže být pochyb o tom, že to byl on, kdo byl ze smlouvy povinen platit dodavateli za odběr, a to bez zřetele na to, kdo plyn spotřeboval. V tomto rozsahu plnil svou smluvní povinnost vůči dodavateli a neobstojí tudíž argumentace ustanovením § 454 obč. zák. založená na tvrzení, že plnil za žalovaného, co měl plnit on.

Jestliže tedy žalovanému vzniklo v době od 8. 11. 2006 do 14. 11. 2006 bezdůvodné obohacení tím, že odebíral a spotřeboval plyn dodávaný na základě smlouvy, kterou měl s dodavatelem uzavřenu úpadce, stalo se tak již okamžikem, kdy plyn odebral a spotřeboval, nikoliv až okamžikem, kdy úpadce za takto odebraný plyn dodavateli zaplatil.

Správnost právního posouzení odvolacího soudu v otázce promlčení, týkajícího se blíže nespecifikované části žalobou požadované peněžní částky, tedy zpochybněna nebyla.

Otázka, zda a jaký význam má odůvodnění rozsudku při zjištění, o čem soud rozhodl ve výroku rozhodnutí, byla v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu vyřešena a odvolací soud se při řešení této otázky od jeho judikatury neodchýlil. Nejvyšší soud uzavřel např. již v rozsudku ze dne 27. 10. 1999, sp. zn. 33 Cdo 1074/98, uveřejněném pod číslem 69/2000 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, v usnesení ze dne 31. 1. 2001, sp. zn. 20 Cdo 463/1999, uveřejněném tamtéž pod číslem 60/2001, a v rozsudku ze dne 29. 1. 2013, sp. zn. 32 Cdo 159/2011, uveřejněném pod číslem 54/2013 též Sbírkou, že i když je podle § 159a odst. 1 a 4 o. s. ř. závazný výrok rozsudku, nikoliv jeho odůvodnění, je pro zjištění, o čem soud rozhodl ve výroku rozhodnutí, významné též odůvodnění rozhodnutí, zejména tam, kde soud rozhodoval o žalobě na peněžité plnění. V tomto ohledu nelze shledat dovolání přípustným a závěr odvolacího soudu, podle něhož byla úpadci uložena povinnost zaplatit za odběr plynu v období od 26. 11. 2005 do 7. 11. 2006 z titulu bezdůvodného obohacení a nikoliv ze smlouvy, se dovolateli zpochybnit nezdařilo.

Otázka, zda plnění na základě pravomocného rozsudku, jenž nebyl zrušen, může být plněním za jiného ve smyslu § 454 obč. zák., nebyla v dosavadní rozhodovací praxi Nejvyššího soudu explicitně

vyřešena, pro řešení této otázky proto Nejvyšší soud shledal dovolání přípustným.

Podle § 159a o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, je výrok pravomocného rozsudku závazný jen pro účastníky řízení (odstavec 1). V rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, je závazný též pro všechny orgány.

Ustanovení § 451 obč. zák. stanoví, že kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat (odstavec 1). Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů (odstavec 2).

Podle § 454 obč. zák. bezdůvodně se obohatil i ten, za nějž bylo plněno, co po právu měl plnit sám.

Dovolateli je třeba přisvědčit v tom, že v souzené věci na samotné aplikaci § 159a o. s. ř. právní posouzení věci založit nelze; nejde tu o vztah mezi týmiž účastníky a nakonec ani o totožný závazkový vztah. Úpadce byl v pravomocně skončeném řízení uznán povinným vydat dodavateli plynu bezdůvodné obohacení, jež mu na jeho úkor vzniklo (mělo vzniknout) bezesmluvním odběrem plynu, a žalobce se v tomto řízení po žalovaném domáhá vydání bezdůvodného obohacení, jež mu mělo vzniknout na úkor úpadce nikoliv tím, že odebíral plyn, nýbrž tím, že úpadce za plyn odebraný žalovaným na základě pravomocného rozhodnutí soudu zaplatil a plnil tak to, co měl po právu (podle hmotného práva, bez zřetele na to, jak rozhodl soud) plnit žalovaný.

V souzené věci je se zřetelem na právní otázku, jež je otevřena dovolacímú přezkumu, podstatná ta skutečnost, že plnění, jímž mělo dojít k bezdůvodnému obohacení žalovaného, úpadce poskytl třetí osobě na základě pravomocného rozhodnutí soudu, které nebylo zrušeno.

Nejvyšší soud dovedl v rozsudku velkého senátu svého občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. 31 Cdo 3309/2011, že hmotněprávní vztahy existují nezávisle na soudním řízení směřujícím k vydání deklaratorního rozhodnutí; toto řízení ani rozhodnutí na nich nemůže nic měnit. Ochrana porušenému právu ve smyslu § 4 obč. zák. je poskytována tak, že soud uloží procesní (tedy veřejnoprávní) povinnost žalovanému splnit povinnost, vyplývající ze závazku; chováním, které je v souladu s takovým rozsudkem, zaniká nejen procesní povinnost plynoucí z výroku rozhodnutí, ale i jí odpovídající hmotněprávní závazek, o kterém byl veden spor. Žalovaný na základě soudního rozhodnutí poskytuje plnění na dluh, vymezený v odůvodnění rozhodnutí. Jestliže dluh existuje, je tímto splněn a zaniká, pokud podle hmotného práva neexistuje, je žalobce přijetím plnění bezdůvodně (tj. bez hmotněprávního důvodu) obohacen; to se projeví při případném zrušení rozhodnutí. Velký senát uzavřel, že plnil-li žalovaný na základě povinnosti uložené pravomocným rozhodnutím soudu, které neodpovídá skutečným hmotněprávním poměrům, na neexistující dluh, pak žalobci vzniká bezdůvodné obohacení, a to okamžikem, kdy bylo rozhodnutí, na jehož základě bylo plněno, pravomocně zrušeno.

V rozsudku ze dne 21. 7. 2005, sp. zn. 33 Odo 1110/2004, uveřejněném v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck (dále též jen „Soubor“), pod číslem C 3911, Nejvyšší soud dovedl, že aby bylo možno bezdůvodné obohacení posoudit podle § 454 obč. zák., je nezbytné, aby bylo prokázáno, že jak tomu, kdo plnil, tak tomu, komu bylo plněno, bylo zřejmé, že jde o plnění osoby, která k němu nemá právní povinnost, za osobu, která tuto právní povinnost má. K tomuto názoru se přihlásil též např. v rozsudku ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. 32 Odo 970/2006, uveřejněném v Souboru pod číslem C 6475, v němž vysvětlil, že skutková podstata § 454 je naplněna za předpokladu, že ten, kdo plnil jinému, tuto povinnost neměl a plnil místo toho, kdo byl k tomuto plnění povinen (tj. místo dlužníka), přičemž mezi subjekty, mezi nimiž došlo k plnění, bylo zřejmé, že se plní za jiného.

V souzené věci dovolatel netvrdí, že tu povinnost plnit podle hmotného práva nebyla, nýbrž namítá, že nositelem povinnosti byla podle hmotného práva jiná osoba než úpadce a oproti tomu, jak pravomocně rozhodl soud, tudíž úpadce nebyl ve sporu pasivně věcně legitimován. To však v rovině řešené otázky není podstatné a závěry vyslovené v rozsudku sp. zn. 31 Cdo 3309/2011 se uplatní též v souzené věci. Kdyby úpadce splnil procesní povinnost uloženou mu pravomocným rozhodnutím soudu, aniž měl odpovídající povinnost v rovině hmotného práva, došlo by ke vzniku bezdůvodného obohacení na jeho úkor až okamžikem, kdy bylo rozhodnutí, na jehož základě bylo plněno, pravomocně zrušeno.

Nelze totiž učinit závěr, že neměl povinnost plnit ten, kdo plnil na základě pravomocného rozhodnutí soudu, nebylo-li toto rozhodnutí zrušeno. Tomu skutečně, jak dovodil odvolací soud, brání ustanovení § 159a o. s. ř., nikoliv ve vztahu mezi tím, kdo plnil, a tím, kdo měl podle hmotného práva plnit, nýbrž mezi tím, kdo plnil, a tím, komu bylo na základě rozhodnutí soudu plněno, tj. ve vztahu mezi účastníky řízení. Nelze totiž zpochybnit, že to byl žalovaný, kdo byl v řízení skončeném pravomocným přisuzujícím rozsudkem pasivně legitimován, aniž bylo zároveň zpochybněno, že bylo plnění žalobci přisouzeno právem. Není-li pravomocné rozhodnutí soudu ukládající procesní (veřejnoprávní) povinnost k plnění zrušeno, je samo o sobě, bez zřetele na to, zda je tu též odpovídající hmotněprávní závazek, postačujícím právním důvodem.

Kdyby pak bylo přisuzující pravomocné rozhodnutí zrušeno, šlo by v intencích závěrů přijatých v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3309/2011 o případ, kdy odpadl právní důvod, na jehož základě bylo plněno, ve smyslu § 451 odst. 2 obč. zák. a bezdůvodné obohacení by vzniklo tomu, komu bylo na základě zrušeného rozhodnutí plněno, nikoliv tomu, kdo měl podle hmotného práva povinnost plnit.

Dovolatelem prosazovaná aplikace § 454 obč. zák. je ostatně vyloučena již z důvodů vyložených ve shora citovaných rozhodnutích Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Odo 1110/2004 a sp. zn. 32 Odo 970/2006; jestliže úpadce jako žalovaný plnil procesní povinnost, jež mu byla uložena soudem, pak nepřichází v úvahu, že by bylo jak jemu, tak úspěšnému žalobci (dodavateli plynu) zřejmé, že úpadce plní za jiného.

K nápravě stavu, kdy byla pravomocným rozhodnutím soudu uložena povinnost k plnění jiné osobě než té, která byla povinna plnit podle hmotného práva, jsou za předpokladů upravených v občanském soudním řádu určeny mimořádné opravné prostředky. Stanovený procesní postup nelze obcházet tou cestou, kterou zvolil dovolatel, totiž zahájením řízení proti třetí osobě na základě argumentu, že ve věci skončené pravomocným přisuzujícím rozsudkem byla žalovanému uložena povinnost k plnění, ačkoliv měl podle hmotného práva plnit jiný, a jestliže tedy žalovaný na základě tohoto rozsudku plnil, plnil za jiného.

Lze uzavřít, že nemůže být plněním za jiného ve smyslu § 454 obč. zák. takové plnění, jež bylo poskytnuto na základě pravomocného rozhodnutí soudu, což platí tím spíše tam, kde nebylo takové rozhodnutí následně zrušeno.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)

- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)